

Príloha č. 1 – Rozhovory so zástupcami z Interactu, DG Regio a vybraných prioritných oblastí Dunajskej stratégie

A. Pološtrukturovaný rozhovor so zástupkyňou Interactu 12.04.2018

1. Ako funguje podpora Interactu pre makroregionálne stratégie v praxi?

Na základe skúseností s programom INTERACT II (2007-2013) pri podpore implementácie konkrétnych makroregionálnych stratégií, program Interact III bol požiadaný jeho Monitorovacím výborom, aby podporil rozvoj nových spôsobov spolupráce tam, kde je súčasťou makroregionálneho rámca. Od Interact III sa vyžaduje, aby zvýšil povedomie o makroregionálnom rámci, vypracoval pilotné modely pre koordináciu a spoluprácu, posilnil dialóg medzi programami financovania na vytváranie synergií v rámci makroregionálneho rámca a podporil výmeny informácií medzi makroregionálnymi stratégiami (MRS). Uvedené činnosti sú len jednou z úloh programu. Podpora pre MRS je poskytovaná v rámci špecifického cieľa programu Interact III.

Činnosti Interactu na rok 2018 zahŕňajú:

- Organizovanie tematických stretnutí v rámci viacerých stratégií
- Pracovať na lepšej koordinácii komunikácie
- Výmena medzi nadnárodnými programami určenými na podporu makroregionálnych stratégií
- Práca na zosúladení financovania – vloženie platformy
- Podpora účasti susedných krajín na makroregionálnych stratégiách
- Zdieľanie skúseností a poznatkov
- Prispievanie k externým udalostiam
- Spúšťanie kapitalizačných sietí Interregu

Je potrebné zdôrazniť, že úlohou Interactu nie je práca s projektmi ani žiadne nemá, Interact poskytuje služby. Napríklad budúci týždeň sa koná workshop zameraný na kvalitu a čistotu vôd, ktorého účastníci budú 3 zo 4 stratégií, pretože Alpská stratégia sa nezapojí. Prvá polovica workshopu bude zameraná na predstavenie stratégií, resp. čo robia, ich ciele a čo dosiahli v rámci prioritných oblastí v spojitosti s kvalitou vôd. Druhá polovica sa zameria na to, čo by mohli koordinátori všetkých stratégií spraviť spolu.

Poskytujeme služby koordinátorom prioritných oblastí, ktoré sa stretávajú s ich cieľmi, s cieľmi DG Regia, s cieľmi finančných nástrojov a pod. Napríklad, v rámci spomenutého workshopu prišla PA4 Dunajskej stratégie za nami s požiadavkou, či by sme mohli spoločne tento event zorganizovať. My sme teda súhlasili a spoločne sme definovali tému, pozvali predstaviteľov ostatných stratégií, DG Regio, DG Enviro, DG Climate a vytvorili sme spoločnú agendu. Koordinátori prioritných oblastí stratégií nemôžu Interact požiadať o financovanie, keďže s projektami nepracujeme. Našou prácou je teda organizovanie eventov, stretnutí, konferencií a všetkých činností s tým spojené v spolupráci s koordinátormi.

2. Aké sú Vaše osobné skúsenosti súvisiace so spoluprácou s makroregiónmi – ktoré z nich by ste radi vyzdvihli ako príklady dobrej praxe alebo výzvy, ktorým ste museli čeliť?

Je ťažké na túto otázku odpovedať na všeobecnej úrovni, pretože každá MRS má svoje silné stránky, jedinečné skúsenosti a spôsoby riešenia určitých problémov. Avšak, keď som sa pripojila k Interactu a začala pracovať pre kanceláriu vo Fínsku, bolo to v čase keď sme spolupracovali iba s Baltskou stratégiou (v roku 2010). V tom čase moja manažérka prišla s nápadom, že musíme vytvoriť zaujímavý rámec, kde spojíme spoluprácu (teda potrebu väčšej spolupráce) a spoločenské výzvy (teda to, na čom potrebujeme spolupracovať), napr. Baltská stratégia potrebovala spolupracovať na zlepšení znečisteného stavu Baltského mora a potom vytvoriť túto štruktúru na základe spolupráce. Toto bol veľmi zaujímavý prístup a rozhodli sme sa, že budeme s Baltskou stratégiou spolupracovať a budeme ju podporovať.

V roku 2015 sme sa stali akoby sekretariátom pre Baltskú stratégiu, organizovali sme rôzne stretnutia, workshopy a konferencie. Ďalšia kancelária vo Viedni zas poskytovala to isté čo my, ale oni poskytovali podporu pre Dunajskú stratégiu. Neskôr kancelária vo Valencii (v Španielsku) to isté poskytovala pre Jadranskú a Iónsku stratégiu. Potom prišlo nové programové obdobie a my sme boli požiadaní aby sme podporu týchto výmen skúseností a služby poskytovali naprieč makroregiónom (sme však limitovaný svojimi zdrojmi a nemôžeme robiť nič navyše ako dokážeme, naše služby a prácu poskytujeme pre všetky stratégie na rovnakej úrovni).

To, čo robíme dnes, je založené na dobrých základoch na konci roka 2009 a začiatku roka 2010. A nie je to len o PR a spolupráci s koordinátormi prioritných oblastí, ale poskytujeme podporu či organizujeme stretnutia napr. s Interreg Europe programom – s ich

platformou. Pozvali sme na ďalšie diskusie napr. aj kolegov z DG Zamestnanosť, takže prepájame rôzne zúčastnené strany podľa témy, ktorú práve riešime. Pre nás, tvorba makroregionálnych stratégií znamená zlepšenie života, zmenu politik a ich vplyv, a to je to čo makroregionálne stratégie odlišuje od nadnárodného programu. Programy realizujú projekty, zatiaľ čo stratégie realizujú spoluprácu medzi rôznymi aktérmi horizontálne, vertikálne, medzi politikmi alebo aktérmi na lokálnej úrovni.

Toto všetko samozrejme nevzniklo z jedného dňa na druhý, vzniklo to z dobrých skúseností v oblasti spolupráce z minulosti. Teraz všetky Interact služby pre MRS sú poskytované mnou a p. Mirtlom. My sme projektovými manažérmi za kanceláriu vo Fínsku. Počas môjho pôsobenia si nespomínam na žiadne negatívne skúsenosti. Zastávam názor, že každá skúsenosť je skúsenosť z každého úspechu či neúspechu, z ktorého sa poučíte. Nemôžem hovoriť o žiadnych negatívnych skúsenostiach.

Keď hovoríme o výmene skúseností medzi stratégiami prostredníctvom rôznych stretnutí, začali sme s prvým stretnutím v marci minulého roka a bolo to veľmi nové, pretože stratégie nikdy nezapojili operatívnu úroveň, čo je zapojenie úrovne koordinátorov prioritných oblastí medzi stratégiami. Nikdy sa doteraz nestretli a možno vedeli, že kolegovia podobného zamerania pracujú v ostatných stratégiách, ale nikdy nespolupracovali. Tento krok bol pre koordinátorov veľmi nový a považovali to za veľmi hodnotné, pretože sme diskutovali o najmä agendách jednotlivých koordinátorov prioritných oblastí, kládli sme otázky typu: „Ako funguje váš Riadiaci výbor?“, „Ako plníte ciele?“ alebo „Aké indikátory používate na ich meranie?“, „Ako ste zadefinovali míľniky?“ a pod. Tieto všetky témy boli pre nich spoločné, ale každý mal iné skúsenosti, iný uhol pohľadu. V rámci našej práce sa tiež snažíme v poskytovaní našich služieb, organizovaní stretnutí, využití nástrojov ponúknuť iný uhol pohľadu a snažíme sa zosúladiť financovanie, teda ako používať zdroje financovania. Snažíme sa tiež analyzovať vybrané programy a požiadame expertov o nahliadnutie do týchto programov, aby nám povedali, ktoré metódy a spôsoby programy zvolili na podporu stratégií.

Čo sa týka skúseností, každý rok vytvárame ročný plán našej práce a každý rok sa pýtame zainteresovaných strán otázku „Čo potrebujete?“, čo nám pomôže pri tvorbe plánu a zistíme tak, či sú tieto potreby realistické. Samozrejme, tieto potreby sa môžu časom meniť, ale jedným z úspechov je i to, keď sa pýtate koordinátorov, čo potrebujú a potom ich spoločne pozvete na stretnutie, aby túto otázku zodpovedali. Taktiež sa snažíme zvyšovať povedomie o tom, čo robíme, napr. prostredníctvom prezentácií, tematických stretnutí, kam pozývame Národných koordinátorov.

B. Pološtrukturovaný rozhovor so zástupkyňou DG Regio 11.04.2018

1. Aké máte skúsenosti z riadenia a implementácie EUSBSR?

Implementácia Stratégie EÚ pre región Baltského mora (EUSBSR) prináša niekoľko skúseností, ktoré zahŕňajú, nie sú však limitované, nasledujúcimi:

- posunúť stratégiu dopredu s politickým záväzkom krajín má kľúčový význam a mal by sa zachovať z dlhodobého hľadiska;
- politický záväzok by sa mal prejavovať na administratívnej podpore a mali by sa zabezpečiť dostatočné zdroje pre každodennú prácu so stratégiou z dlhodobého hľadiska;
- mali by sa na národnej úrovni vytvoriť účinné riadiace štruktúry, ako aj tematické oblasti (prioritné oblasti/horizontálne akcie) s riadiacimi skupinami zloženými zo zástupcov všetkých príslušných krajín;
- potreba investovať do kompetencií a budovania kapacít kľúčových zúčastnených strán v rámci stratégie;
- stratégia musí byť neoddeliteľnou súčasťou všetkých relevantných politických rámcov politik EÚ i regionálnych, národných a lokálnych politik;
- komunikácia stratégie (napr. jej účel, pridaná hodnota a úspechy) na všetkých úrovniach (EÚ, regionálna, národná a lokálna) má kľúčový význam a je potrebný strategický prístup ku komunikácii.

2. Aké hlavné úspechy (súčasnú alebo minulé) stratégia dosiahla a ktorým výzvam musí alebo musela čeliť?

Hlavné úspechy:

Pred tým, ako začnem hovoriť o hlavných úspechoch by som rada spomenula, že EUSBSR je dlhodobo orientovaný rámec a hmatateľné výsledky možno vidieť z dlhodobého hľadiska a nie z krátkodobého.

Od zavedenia stratégie v roku 2009 sa dosiahli rôzne výsledky. Tieto zahŕňajú, ale nie sú obmedzené na nasledujúce:

1. Stratégia priniesla väčší záujem a väčšiu pozornosť venovanú územnej spolupráci a súdržnosti a zvýšený záujem o cezhraničnú a nadnárodnú spoluprácu v regióne Baltského mora;

2. EUSBSR prispela k formovaniu politiky a k rozvoju na rôznych úrovniach (napr. EÚ, nadnárodná...) vo viacerých oblastiach (napr. v oblasti energetiky, navigácie, životného prostredia a zmeny klímy). Napríklad projekty EfficienSea, EfficienSea II, Monalisa a STM Validation inšpirovali ďalšiu prácu a prispeli k formovaniu globálneho regulačného procesu v oblasti e-Navigácie v Medzinárodnej námornej organizácii (IMO), v Medzinárodnom systéme značenia plavebnej dráhy (IALA) a Medzinárodnej hydrografickej organizácii (IHO) s regiónom Baltského mora ako prvým iniciátorom v oblasti vývoja a testovania infraštruktúry a služieb pre elektronickú navigáciu;

3. Stratégia prispela k lepšej implementácii existujúcich právnych predpisov a k ďalšiemu rozvoju synergii a komplementárnosti medzi existujúcimi rámcami spolupráce v regióne, ako aj k posilnenej spolupráci a koordinácii na všetkých úrovniach v rámci dotknutých krajín, ako aj medzi nimi;

4. EUSBSR spája stakeholderov z rôznych krajín, odvetví (napr. súkromné, verejné, mimovládne organizácie) a úrovní (napr. EÚ, národné, regionálne a lokálne) a podporovala, ako aj posilňovala viacúrovňové riadenie a medzisektorovú spoluprácu v regióne;

5. Stratégia tiež dala podnet na vytvorenie nových pevných makroregionálne významných sietí alebo viedla k posilneniu, rozšíreniu a väčšej účinnosti existujúcich sietí;

6. Tiež podnietila začať nové projekty a iniciatívy, ako aj pokračovať v predchádzajúcich makroregionálnych projektoch a iniciatívach.

Výzvy:

Na to, aby sa lepšie využil potenciál EUSBSR je potrebné prekonať určité výzvy:

1. Politický záväzok v krajinách Baltského mora je potrebné posilniť a udržať z dlhodobého hľadiska;

2. Nie všetky krajiny regiónu Baltského mora poskytli dostatok času a zdrojov kľúčovým realizátorom stratégie, najmä koordinátorom prioritných oblastí/horizontálnych akcií a členom riadiacej skupiny. Nízka administratívna podpora a nedostatočné personálne zabezpečenie stratégie je stále otázkou, ktorá ohrozuje úspech stratégie; z tohto dôvodu sa musí politický záväzok premeniť na dostatočnú administratívnu podporu stratégie na dlhšie časové obdobie;

3. Formálne zosúladenie finančných prostriedkov so stratégiou sa musí zlepšiť a stratégia sa musí stať neoddeliteľnou súčasťou rôznych politík na všetkých úrovniach (EÚ, národná, regionálna a lokálna);

4. Komunikáciu a zviditeľnenie stratégie, jej úlohu, účel a pridanú hodnotu, ako aj výsledky, ktoré prináša, je potrebné zlepšiť na všetkých úrovniach, najmä vzhľadom na už existujúce iniciatívy v regióne;
5. Je potrebné posilniť systém riadenia a implementačné štruktúry;
6. Pre lepšie porozumenie úlohe a výsledkom stratégie je potrebné vytvoriť spoľahlivý monitorovací systém.

3. Spolupracujete v súčasnosti s ostatnými MRS?

Áno, spolupráca medzi EUSBSR a inými MRS bola vypracovaná s cieľom maximalizovať vzájomné výhody a vplyvy. Spolupráca v rámci viacerých stratégií má rôzne formy (napr. realizácia spoločných projektov, zdieľanie osvedčených postupov a skúseností atď.).

Napríklad rozvoj projektu DanuBalt, ktorý sa zameriava na riešenie zdravotnej inovácie a výskumu rozdelený v regiónoch Dunaja a Baltského mora, je jedným z príkladov takejto spolupráce. Spolupráca v rámci stratégie sa ďalej posilnila prostredníctvom výmeny skúseností a výmeny osvedčených postupov medzi EUSBSR a pre zúčastnené strany Stratégie EÚ pre Podunajský región (napr. v oblasti vzdelávania/ludí a zručností a budovania kapacít), ako aj medzi EUSBSR, Karpatským dohovorom a stratégiou EÚ pre Jadranský a Iónsky región v oblasti prispôsobovania sa zmene klímy a implementácie Parížskej dohody.

Rovnako prebieha aj spolupráca medzi stratégiami v oblasti komunikácie. Konferencia o makroregionálnych stratégiách EÚ o médiách a komunikácii - "Poznaj svojho suseda" - bola zorganizovaná v septembri 2017 ako súčasť Týždňa Stredozemného pobrežia a makroregionálnych stratégií na tému "Žiť s morom". Konferencia po prvýkrát spojila médiá, novinárov, komunikačných expertov, akademickú obec a zúčastnené strany zo všetkých MRS EÚ, aby si vymieňali skúsenosti a diskutovali o tom, ako zlepšiť viditeľnosť stratégií vo verejnej sfére. Na záver konferencie sa dospelo k dohode, že sa vyvinie ďalšie úsilie na zlepšenie viditeľnosti MRS EÚ a posilní sa spolupráca medzi štyrmi stratégiami v oblasti komunikácie. Bolo dohodnuté, že vytvorenie jediného horizontálneho piliera pre všetky štyri MRS EÚ - "pilier médií / komunikácie" - by pomohlo pri vytváraní dostatočnej viditeľnosti stratégií, najmä pokiaľ ide o spoločný obsah, účasť procesných a inovatívnych nástrojov.

Okrem toho treba spomenúť, že Interact zohráva dôležitú úlohu v kontexte vzájomnej spolupráce stratégií v niekoľkých oblastiach a témach. S cieľom uľahčiť výmenu skúseností

a myšlienok medzi partnermi pochádzajúcimi z rôznych makroregiónov na rôzne témy, Interact zorganizoval niekoľko tematických stretnutí: v novembri 2017 jeden v Budapešti s tematickými koordinátormi štyroch stratégií riešiacich zmeny klímy a otázky súvisiace s prevenciou pred rizikami a katastrofami; a ďalšie vo Viedni s tematickými koordinátormi zodpovednými za otázky súvisiace s dopravou (toto už bolo druhé stretnutie koordinátorov dopravy zo všetkých štyroch makroregiónov). Stretnutie zástupcov makroregiónov (koordinátorov, podporných štruktúr) na budovanie kapacít sa uskutočnilo 13. - 14. februára 2018. Stretnutie sa zameralo na štruktúrovaný dialóg a zdieľanie získaných skúseností, a to ešte viac pri skúmaní potenciálu pre ďalšie výmeny skúseností a spoluprácu makroregionálnych stratégií EÚ. Ďalšie rokovania o ďalších témach sú naplánované na rok 2018 (napr. o otázkach súvisiacich s vodou, ktoré sa uskutočnia 19. a 20. apríla 2018 atď.). Je dôležité spomenúť, že spolupráca medzi jednotlivými stratégiami je prebiehajúcim procesom, a nie iba jednorazovou činnosťou.

C. Pološtruktúrovaný rozhovor so zástupkyňami PA4 Kvalita vôd EUSDR 03.04.2018

1. Pokúste sa, prosím, bližšie predstaviť prioritnú oblasť 4 „Kvalita vôd“.

Prioritná oblasť 4 sa zaoberá kvalitou vôd. V rámci toho, naša PA má svoju cestovnú mapu (Roadmap), v ktorej sa nachádza 14 aktivít pokrývajúcich veľmi široký rámec týkajúci sa ochrany vôd, napr. implementácia Rámcovej smernice o vode, Komunikácia s Agro sektorom, Priechodnosť toku kvôli migrácii rýb, Ochrana jesetera (je skôr hraničnou témou s PA6 – Biodiverzita).

V rámci tých 14 aktivít, pre ďalšie 3 roky sme museli vytvoriť projekt s DTP, ktorý obsahoval oblasti nášho záujmu. Pre rok 2017 sme sa zamerali na posilnenie spolupráce s Agro sektorom.

Naša PA je koordinovaná Slovenskom a Maďarskom, ale našim kľúčovým partnerom je Medzinárodná komisia pre ochranu Dunaja (ICPDR), ktoré sú našim asociovaným partnerom, s ktorým spolupracujeme a dopĺňame sa vo viacerých aktivitách. Pripravuje sa Guidance dokument – návrh, akým spôsobom spolupracovať s poľnohospodárskym sektorom v oblasti znečistenia nutrientami. V roku 2016 sme o tejto téme organizovali workshop a vydali sme brožúru (na www.danubewaterquality.eu), v ktorej sú napísané všetky naše aktivity a najmä o spolupráci s agrosektorom a o probléme znečistenia. Toto je jediná aktivita, ktorú sme však nesplnili kvôli tomu, že ICPDR je

v časovom sklze pri príprave toho dokumentu. Tento workshop bol plánovaný na r. 2017, ale bude sa konať až v r. 2018.

Okrem toho realizujeme aj klasické koordinačné aktivity, teda organizujeme trilaterálne stretnutia – koordinátori z Maďarska, koordinátori zo Slovenska a ICPDR. V rámci riadiacich aktivít sa tam striedame s maďarskou stranou. Tieto stretnutia sú 2x do roka a v rámci nich plánujeme spoločné aktivity na ďalší polrok. Stretnutia s riadiacim výborom nasledujú vždy po trilaterálnych stretnutiach (väčšinou po dvoch mesiacoch) a jedno takéto stretnutie máme 19. apríla 2018 v Maďarsku. Tým, že maďarská časť našej PA má v projekte spoluprácu s inými MRS, ideme prvýkrát hovoriť o tom, akým spôsobom prepojiť implementáciu spoločne so všetkými stratégiami. Zúčastniť by sa mali koordinátori všetkých MRS. V rámci našich stretnutí riadiaceho výboru sa snažíme prezentovať nielen naše, ale aj projekty, ktoré v rámci Kapitalizačnej stratégie podporujeme alebo aj prípravu projektov, keď sa na nás obrátia s požiadavkou nájsť partnerov pre projekty v rámci SR alebo naopak, ak nás naši slovenskí partneri požiadajú nájsť partnerov v rámci našich kontaktov v iných podunajských štátoch.

Prostredníctvom našej webstránky www.danubewaterquality.eu sa snažíme informácie, ktoré sme získali týmto spôsobom rozšíriť, aby boli prístupné pre širokú verejnosť. V rámci implementácie Rámcovej smernice o vode je článok 4.7, ktorý pojednáva o udeľovaní výnimiek pre aplikáciu veľkých projektov (sú to väčšinou líniové stavby ako napr. diaľnice, prístavy, vodné cesty), ktoré sú nadnárodného významu. Pokiaľ sa uzná, že tá konkrétna budova resp. stavba je významná pre spoločnosť, nemusí plniť podmienky Rámcovej smernice o vode, čo je zlepšiť resp. udržať stav vôd a my potom udelíme výnimku. V rámci smernice je však táto oblasť krátko špecifikovaná, preto Komisia v súčasnosti vydala dokument o tom, ako uplatňovať tieto výnimky v jednotlivých štátoch.

Naša PA spolupracuje aj s JRC. Na tento rok organizujeme workshop v septembri, na ktorom sa má zúčastniť aj JRC s Komisiou – táto aktivita je jednou z kľúčových. Jednou z činností je, ako sme spomínali, aj hľadanie partnerstiev a príprava projektov – či už sa zúčastníme alebo vytvárame nové.

V rámci DTP v prvej výzve boli prijaté 4 projekty za našu PA – Danube Sediment (obnova rovnováhy sedimentov v Dunaji), JoinTisza (Posilnenie spolupráce medzi plánovaním manažmentu povodia a prevenciou povodňového rizika s cieľom zlepšiť stav vôd povodia rieky Tisy), Camaro-D (Spolupráca na pokročilejších postupoch riadenia vplyvu využívania pôdy na vodný režim v povodí Dunaja) a Dri Danube (Riziko sucha v Podunajskom regióne). Minulý rok sme organizovali 2 akcie: jedna bola v rámci fóra

zameraná na kapitalizáciu a využívanie poznatkov z jedného projektu do druhého a využitie skúseností a výstupov projektu. Druhá akcia bola spoločným stretnutím participantov projektov JoinTisza a Danube Sediment. Ďalšou koordinačnou činnosťou je informovanie Riadiacej skupiny (Steering group) o ďalších možnostiach financovania projektov. Hľadáme otvorené výzvy v rámci európskych mechanizmov ale i tie, ktoré sa pripravujú a snažíme sa Riadiacej skupine prezentovať prioritné osi a finančné podmienky.

2. Ako a kým je PA4 riadená na národnej a nadnárodnej úrovni?

Prostredníctvom členov Riadiacej skupiny. Negatívum, ktoré však vidíme je to, že bohužiaľ nie všetci členovia sú rovnako aktívni a nie všetci sa rovnako zúčastňujú jednaní a stretnutí. Členovia riadiacej skupiny musia tiež odsúhlasovať napr. tzv. Letters of Recommendation – odporúčania pre projekty, ktoré vypracováva PA4. Tento proces schvaľovania a podpory trvá dlhšiu dobu, pretože iba málokedy všetci členovia participujú na zasadnutí alebo tieto listy nie sú pripravené v tom čase, keď sa uskutočňuje zasadnutie Riadiaceho výboru, aby bolo možné priamo hlasovať, či členovia s listom súhlasia alebo nie. Preto máme systém tzv. „tichá procedúra“, ktorý zahŕňa informovanie jedným štandardizovaným listom, a tento všetci členovia Riadiacej skupiny dostanú a môžu sa vyjadriť či súhlasia alebo nie. Ak niekto z členov namieta resp. nesúhlasí, k projektu je potrebné potom objasniť časti, na ktoré člen riadiaceho výboru namieta a potom sa rozhodne o vydaní listu. Samotný list však nemá váhu, ak by sa pripojil k žiadosti o projekt, napr. ak ide o DTP projekt, nezískajú sa body, ale napriek tomu sa vydáva ako všeobecný súhlas za konkrétnu PA a na podporu projektu.

V rámci nadnárodnej úrovne je stratégia riadená predsedníctvom Dunajskej stratégie, ktoré sa mení každý rok (v súčasnosti predsedá Bulharsko) a vždy organizuje stretnutie s koordinátormi, kde sa riešia koordinačno-organizačné aktivity, potom stretnutie národných koordinátorov s koordinátormi prioritných oblastí za účasti zástupcu Komisie. Momentálne sa už neorganizujú separátne stretnutia členov Riadiaceho výboru a zástupcov Komisie ako pred pár rokmi (znížili sa aj počty ľudí zodpovedných za implementáciu našej MRS v Komisii). Komunikujeme s Komisiou cez 2 generálne riaditeľstvá, a to cez DG Regio a DG Enviro, s ktorými intenzívne komunikujeme. Predstavitelia z jedného alebo druhého generálneho riaditeľstva sa zúčastňujú našich zasadnutí.

Národná koordinácia spočíva v stretnutiach s Národným kontaktným bodom – Úrad Vlády SR, buď na žiadosť PA4 z dôvodu doplnenia alebo dohodnutia určitých vecí alebo samotný NCP organizuje stretnutie Konzultačnej skupiny, kde sa zúčastnia všetci Slovenskí

členovia jednotlivých prioritných oblastí riadiacich výborov. Všetci členovia dostanú základné informácie, napr. o seminároch či workshopoch (keďže nie všetci slovenskí členovia sú koordinátormi vo všetkých PAs ako sú v PA4 a PA7) a zúčastňujeme sa na udalostiach, akciách či pri vyhlásení novej výzvy, čo organizoval donedávna Dunajský strategický bod (DSP), teraz DTP. Veľmi dôležité pre našu PA je účasť na zasadnutí expertných skupín ICPDR hlavne tých, s ktorými užšie spolupracujeme ako aj napr. s Nutrient Group a River Basin Management Group príp. Public Participation Group. Keďže ostatné zasadnutia sa konajú na rôznych miestach v regióne, väčšinou sa zúčastňujeme tých, ktoré sa konajú v Bratislave alebo v okolo, ako napr. na Ekonomickej univerzite v Bratislave, ktorá robila ekonomickú štúdiu pre oblasť poľnohospodárstva.

V rámci riadenia však nemáme Working Groups (Pracovné skupiny) ako iné prioritné oblasti, pretože nám nevyplývala potreba ich vytvárať. Vyplýva to z toho, že sme napojení na expertné skupiny ICPDR, ktorí teda riešia časť otázok, ktorými sa PA4 zaoberá. Pri vytvorení ďalších skupín by sa vytvorila duplicita, pretože mnoho členov ICPDR expertných skupín sa zúčastňuje našich jednaní.

3. S ktorými prioritnými oblasťami Prioritná oblasť 4 najviac spolupracuje? S ktorými ďalšími MRS by ste chceli v budúcnosti spolupracovať?

Najviac spolupracujeme s PA5 Environmentálne riziká spojené s vodou. Minulý rok sme organizovali seminár spoločne so zástupcami PA5 a PA6 – Biodiverzita a príroda. Za posledné 2 roky výraznejšie spolupracujeme aj s PA7, a boli by sme radi, keby sme mohli pripraviť spoločný projekt zameraný na informovanie verejnosti o stave Dunaja a kvalite vôd v regióne. Spolupráca s PA2 Udržateľná energia je založená na spolukoordinácii maďarskej strany na tejto prioritnej oblasti. Veľmi dôležitá spolupráca je aj s PA1 Vodné cesty. Všetkých 11 prioritných oblastí spolupracuje s PA10 – Inštitucionálne kapacity a Spolupráca, pretože oni poskytujú podporné nástroje pre projekty aj pre jednotlivé prioritné oblasti. Jedným z týchto nástrojov bolo poradenstvo pri projekte, ako pripraviť projekt alebo napr. iniciatíva Štart, čo boli začiatkové peniaze pre projekt.

Čo sa týka ďalších MRS, ťažko povedať, pretože nemáme o nich dostatočné informácie, aby sme sa dnes vedeli rozhodnúť, viac budeme vedieť po workshope. Hoci prvé informácie sme mali na stretnutí Riadiaceho výboru, na ktorom sa zúčastnila zástupkyňa z Interactu, ktorá v krátkosti zhrnula základné informácie o všetkých stratégiách, no nie sú to informácie dostatočné na rozhodnutie. Rozhodnutie o spolupráci s konkrétnou stratégiou závisí aj na profesijnom zameraní ale aj na koordinátorov prioritných oblastí ostatných

stratégií, teda aká by bola s nimi spolupráca a pod. Myslíme si však, že možno by sa vytvorila spolupráca s Baltskou, pretože PA4 má aj poľských kolegov a Poľsko participuje na Baltskej stratégii. Nevylučuje sa ani spolupráca s ostatnými MRS. Pre tento účel organizujeme Makroregionálny workshop, aby sme spoznali ľudí participujúcich na iných stratégiách a skúsili nájsť možnosti, kde by sa naše ciele mohli pretnúť a mohli by sme sa podporiť a spolupracovať.

4. Stručne popíšte výhody a nevýhody v riadení stratégie a koordinovaní PA4. Aké návrhy na zlepšenie by ste videli do budúcnosti?

Čo sa týka koordinácie, maďarská a slovenská strana veľmi dobre spolupracujú, organizujeme si semináre, stretnutia, bez problémov sa vieme dohodnúť a ísť jedným smerom. Pri riadení stratégie, niektoré štáty sa bohužiaľ nezúčastňujú stretnutí a zasadnutí Riadiaceho výboru, takže v tejto oblasti si stratégia vyžaduje zlepšenie. Snažili sme sa tento problém riešiť cez národných koordinátorov, z našej strany sme požiadali Úrad vlády SR, aby napísal iným národným koordinátorom, ktorí by potvrdili alebo vyvrátili členov v našej Riadiacej skupine, pretože ak sme potrebovali riešiť určité problémy, nevedeli sme, či sa obraciame na správneho človeka. Práve tu teda vidíme priestor na zlepšenie a zároveň ak prídu určití zástupcovia iných koordinačných tímov, aby boli kompetentní a aby sa stále nemenili, pretože ťažko a dlho sa riešia určité záležitosti, ak na každé zasadnutie príde niekto iný a nevie, o čom sa diskutovalo predtým.

Koordinácia zo strany Úradu vlády SR ako Národného kontaktného bodu (NCP) Slovenska je bezproblémová, máme s nimi veľmi dobré vzťahy, vieme sa navzájom podporiť a dohodnúť sa s nimi.

Zo strany Komisie sa zástupcovia zodpovední za MRS menej zúčastňujú našich zasadnutí ako predtým. V prípade, že s Komisiou potrebujeme prejednať určité záležitosti alebo ich poprosíme o niečo, sú ochotní pomôcť. Ak však máme nejaké problémy, kontaktujeme príslušných zástupcov DTP.

Zlepšiť by sa určite mohol reporting, teda predkladanie správ, pretože sme museli predkladať správy viacerým subjektom, čo spomaľovalo hlavné pracovné aktivity. Tento systém by sa teda mohol zjednodušiť na jednu súhrnnú správu jednému subjektu, čo sa do istej miery podarilo, nakoľko sa v roku 2017 vytvoril DTP projekt Elektronický monitorovací systém, ktorý bude trvať 3 roky. Vďaka nemu sa reportuje elektronicky, a teda sa reportuje jednoduchšie a rýchlejšie.

Pred týmto projektom sa museli predkladať správy zvlášť pre Komisiu, pre DSP, pre Ministerstvo ŽP SR, čo sa však reportuje dodnes. Tieto správy sa podávali každému subjektu z iného uhla pohľadu, preto sa žiadala potreba zjednodušenia a zrýchlenia reportovania.

Ďalšou nevýhodou je, že veľmi veľa menších subjektov a podnikov sa nemôže zúčastňovať viacerých projektov, pretože nie sú schopné napr. rok predfinancovať projekty a potom ešte nejaký čas čakať, kým sa subjektom peniaze vrátia.

Obdržali sme nedávno informáciu z nášho zastúpenia v EK, že od budúceho programového obdobia na roky 2021 – 2027 by sa základné princípy všetkých MRS – 3 NIE, teda žiadne nové inštitúcie, žiadna nová legislatíva a žiadne nové fondy – mali zmeniť na 3 ÁNO (z dôvodu nedostatku financií do budúcnosti) a hlavne teda po Brexite by mali MRS nadobudnúť väčší význam a teda mali by byť už financované novým mechanizmom. Vždy to ale funguje tak, že sa nebude financovať z ničoho nového kým sa to dá, ale zvyčajne sa to nedá a preto napr. aj DTP vypracovalo Kapitalizačnú stratégiu, aby projekty spolupracovali medzi sebou, teda vymieňali si skúsenosti. Teraz sa to však zmenilo, vypracuje sa nová kapitalizačná výzva v rámci programu, ktorej peniaze budú určené práve na ďalšie financovanie.

5. Ako sa darí PA4 naplňovať ciele Akčného plánu?

Ciele Akčného plánu sú v Roadmap, ktorú je však potrebné aktualizovať vzhľadom na to, že veľa jej aktivít je už splnených a v rámci nového reportingu sme doplnili túto Roadmap, na ktorej znení sme sa dohodli v roku 2016 so Steering Group a ICPDR. Vo všeobecnosti sa nám daria plniť podľa inovovaného plánu vďaka výhode kooperácie s ICPDR, čo nám uľahčuje celkovú organizáciu a koordináciu, keďže si prácu napr. tvorbu Guidance dokumentov a iné rozdeľujeme s nimi. Najbližšie sa bude zrejme aj Akčný Plán aktualizovať na základe stretnutia koordinátorov prioritných oblastí Dunajskej stratégie, tak aj Roadmap našej PA sa bude aktualizovať. Pre lepšiu predstavu, v rámci PA4 je 5 cieľov a potom tzv. Cestovná mapa – Roadmap – kde sú rôzne akcie a pod nimi sú míľniky, ktoré obsahujú rôzne aktivity a tie sa menili v roku 2016, ktorých zmenu vypracovala PA4 a členovia Steering Group ich odsúhlasili. Teraz sa však na stretnutí koordinátorov prioritných oblastí otvorila otázka zmeny samotných Akcií, ktoré sú nad míľníkmi a tie sa od začiatku vzniku Dunajskej stratégie nemenili, takže to je najzávažnejšia zmena v rámci Roadmap a určite by sa aktualizovať mali ako všetko ostatné postupom času. Tieto akcie sú široko postavené, aby sa dali projekty súvisiace s ochranou vôd do nich vtesnať, avšak táto aktualizácia nie je ešte istá.

7. Aké najväčšie úspechy sa dosiahli v rámci PA4 od začiatku stratégie?

Najväčšími úspechmi sú práve konferencie kvôli ich náročnosti, napr. v roku 2015 sme organizovali medzinárodnú konferenciu s názvom Ochrana vodných zdrojov a počas predsedníctva v Dunajskej stratégii sme organizovali ďalšiu medzinárodnú konferenciu o suchu a nedostatkoch vody, čo bolo ocenené účastníkmi z hľadiska výmen skúseností a názorov. V tom istom roku sme organizovali aj významný workshop na tému „Voda a poľnohospodárstvo“, kde sa stretli poľnohospodári s vodármi a mohli tak nadviazať dialóg, ktorý dovtedy medzi nimi viazol. Cieľom resp. pridanou hodnotou konferencie bolo aj prelomenie nechuti poľnohospodárov a vodárov spolupracovať, aby sa viac stretávali a spolupracovali na spoločných cieľoch. Možno ich nespôľupráca súvisela aj s tým, že patria pod rôzne rezorty. Skúsenosť z Rakúska hovorí, že aj napriek zjednoteniu týchto rezortov trvalo dlhší čas kým si našli spoločnú cestu, pochopili jeden druhého, dohodli sa na spoločných cieľoch a nešli proti sebe. Táto téma bola témou aj predsedníctva SR v EÚ, vďaka čomu sa vodní riaditelia a poľnohospodári mohli opäť stretnúť na ďalšej konferencii a prijali rezolúciu. Tento krok hodnotíme ako vhodne zvolenú tému konferencie, keďže tieto dve témy vhodne do seba zapadli a boli dobre koordinované. Za úspech považujeme určite aj to, že sa snažíme zozbierať informácie o výzvach, aby mali ľudia konzistentnú informáciu o fondoch, ako ich získať, kde požiadať a všetky podmienky pre zapojenie sa do výzvy. Úspešnými boli aj konferencie so širokou platformou, ako napr. „Bezpečnosť dodávky pitnej vody“ v roku 2013 a „Racionálne využívanie vodných zdrojov“ v roku 2015“, na ktorých sa mohli stretnúť experti z rôznych oblastí zo Slovenska aj zo zahraničia a vymeniť si skúsenosti i nadviazať kontakty.

D. Pološtrukturovaný rozhovor so zástupkyňou PA7 Znalostná spoločnosť EUSDR zo dňa 04.04.2018

Rozhovor PA07

1. Aké sú Vaše skúsenosti a príklady dobrej praxe v rámci PA7 s jej koordinovaním a so spoluprácou s inými subjektmi? S ktorými prioritnými oblasťami najviac spolupracujete?

Prioritná oblasť 7, ktorej poslaním je podpora rozvoja vedomostnej spoločnosti v dunajskom regióne má medzi ďalšími oblasťami špecifické postavenie vzhľadom na svoj horizontálny charakter.

V rámci našich aktivít sa snažíme prepájať subjekty aktívne v oblasti vzdelávania (podporujeme koncept globálneho celoživotného vzdelávania), subjekty zaoberajúce sa

vedou, výskumom a inováciami, z privátneho, ale i vládneho i mimovládneho sektoru, a tiež o prepojenie týchto subjektov a ich aktivít s občianskou spoločnosťou. Priblíženie vedy, výskumu a inovácii bližšie k ľuďom (tzv. citizenship oriented science) je v súčasnosťou jednou z našich priorít.

Keď sa však vrátim späť k Vašej otázke v rámci príkladov dobrej praxe by som spomenula niektoré z úspešných projektových aktivít, ktoré sme v rámci našej prioritnej oblasti koordinovali. Sú to projekty DRRIF a INT-VET.

V rámci prvého z projektov **DRRIF** = Dunajský regionálny výskumný a inovačný fond (z angl. Danube Region Research and Innovation Fund) išlo o vypracovanie štúdie na základe preskúmania verejne dostupných štatistík a publikovaných informácií, dokumentov poskytnutých zainteresovanými stranami, rozhovorov s predstaviteľmi z ministerstiev krajín Dunajskej stratégie, vedeckej, akademickej a podnikateľskej obce, výsledkov dotazníka zaslaného oficiálne nominovaným kontaktným osobám z krajín Dunajskej stratégie a posúdenia stavu a trendov. Ako primárny cieľ štúdie DRRIF bola stanovená mobilizácia a distribúcia finančných prostriedkov a ich distribúcia na podporu rozvoja výskumu a inovačných aktivít v krajinách Dunajského regiónu. V súčasnosti sú výsledky štúdie viditeľné vďaka aktivitám našej pracovnej skupiny zameranej na koordináciu finančných zdrojov v Dunajskom regióne.

V rámci projektu **INT-VET** išlo o zavádzanie prvkov duálneho odborného vzdelávania a prípravy na Slovensku. Projekt bol implementovaný v rámci programu ERASMUS+. Projekt bol zameraný na podporu riešenia vysokej nezamestnanosti mladých ľudí v Dunajskej oblasti, v kontraste s nedostatkom kvalifikovaných pracovných síl. Jeho zámerom je prispieť k ďalšej modernizácii systému odborného vzdelávania na Slovensku a tým poskytnúť impulz aj pre ostatné krajiny Dunajského regiónu.

A späť k Vašej otázke, čo sa týka prepojenia s inými prioritnými oblasťami, ktoré v súčasnosti moderne nazývame kapitalizácia alebo krosfertilizácia. Naša prioritná oblasť úzko spolupracuje s PA8, pretože sme si tematicky najbližšie, s PA4 z geografického a politického hľadiska, pretože ide o oblasť, ktorej spolu s našou vládou SR prisúdila v rámci Dunajskej stratégie najvyššiu prioritu a v roku 2012 ustanovila ministra školstva a ministra životného prostredia za koordinátorov stratégie.

2. Aké výhody a nevýhody vidíte v riadení stratégie a koordinovaní PA7? V ktorých oblastiach je potrebné sa zlepšiť (návrhy na zlepšenie) a ktoré naopak by ste vyzdvihli a prečo?

Za najväčšie výhody koordinácie (z pohľadu zástupcu MŠVVaŠ SR ako jedného z koordinátorov prioritnej oblasti) by som spomenula priamy kontakt s najvyššími predstaviteľmi Európskej Komisie (najmä DG REGIO, DG EAC, DG JRC), so stálymi zastúpeniami krajín, predstaviteľmi ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy, s predstaviteľmi a koordinátormi programov (na národných i nadnárodnej úrovni), koordinátormi konkrétnych projektov, s ktorými máme možnosť prispievať k napĺňaniu poslania EUSDR, t.j. spoločne vytvárať a podporovať prosperujúci región (prostredníctvom rôznych nástrojov pre rôzne oblasti záujmu).

Za najväčšie nevýhody súčasných makroregionálnych stratégií považujeme nízku prepojenosť regionálnych politík s ostatnými politikami, a tiež veľmi nízku prepojenosť jednotlivých programov a priorít s EŠIF. Ďalšou častou spomínanou slabou stránkou MRS je nízky záujem a nízka angažovanosť a motivácia zástupcov krajín na riadení prioritných oblastí (nielen tej našej). Máme potom často pocit, že pri rozhodovacích procesoch (pri riadení, príprave akčných plánov, príprave návrhov tém projektov, pri jednaniach so zástupcami Komisie apod.) na to v konečnom dôsledku zostaneme ako koordinátori sami. Na tento fakt sa snažíme pravidelne poukazovať, avšak tým, že MRS v súčasnosti nedisponujú vlastnými finančnými mechanizmami (cieľ štúdie DRRIF, príp. finančného mechanizmu PRIMA - <http://www.prima4med.org>) a rozpočtami sú naše možnosti do značnej miery obmedzené.

3. Ktoré najväčšie úspechy sa v rámci PA7 dosiahli?

Spomenuté už vyššie v texte v rámci príkladov dobrej praxe. Za posledné obdobie by som vyzdvihla aktivity pracovnej skupiny Danube funding coordination network (DFCN) - <https://www.danubeknowledgesociety.eu/wg-3-danube-funding-coordination-network-dfcn>